

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Наталія ПАНЬКІВ

УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ
СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ

*для студентів другого (магістерського) рівня
вищої освіти
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»*

Видавець ФОП Марченко Т.В.
Львів 2025

Рекомендувала до друку Науково-методична рада
Національного університету «Львівська політехніка»
(протокол № 83 від 21 листопада 2024 року)

Рецензенти:

Теребух А. А., д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри туризму Національного університету «Львівська політехніка»

Стадницький Ю. І., д-р екон. наук, професор, пров. наук. співр. відділу регіональної екологічної політики та природокористування ІРД НАНУ

Садула Л. М., канд. екон. наук, доц., доцент кафедри менеджменту та соціально-гуманітарних дисциплін Львівської філії ПВНЗ «Європейський Університет»

Укладач:

П 16 Паньків Н. Є., канд. біол. наук, доц., доцент кафедри туризму Національного університету «Львівська політехніка»

Управління сталим розвитком туризму. Словник основних понять і термінів для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація» / Уклад. Н. Є. Паньків. – Львів: Видавець ФОП Марченко Т.В., 2025. - 155 с.

ISBN 978-617-8194-60-4

У словнику в алфавітному порядку наведено визначення й тлумачення основних понять і термінів з управління сталим розвитком туризму, які характеризують: парадигму сталого розвитку туризму: сутність, принципи, критерії; туристську дестинацію як управлінську категорію сталого розвитку туризму в умовах глобалізації; систему механізмів управління суб'єктами господарської діяльності у сфері туризму; економічний механізм розвитку підприємництва у сфері туризму; управління якістю послуг, як головний інструмент переходу до сталого розвитку туризму; стратегічні напрями та основні засади розроблення цільових програм розвитку в туризмі; формування трансформаційного потенціалу розвитку суб'єктів туристичного бізнесу в туристських, дестинаціях та поняття щодо екологізація сфери туризму у контексті сталого розвитку. Словник основних понять і термінів призначений для студентів для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

ISBN 978-617-8194-60-4

© Паньків Н. Є., 2025

© Видавець ФОП Марченко Т.В., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
А	7
Б	11
В	15
Г	23
Д	27
Е	33
Є	45
З	46
І	52
К	56
Л	66
М	67
Н	77
О	80
П	88
Р	106
С	114
Т	130
У	141
Ф	143
Х	147
Ц	148
Ч	149
Ш	149
Я	150
“А”	150
“В”	150
“С”	151
ЛІТЕРАТУРА	152

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Управління сталим розвитком в туризмі» є важливою складовою підготовки фахівців у галузі туризму. Науково-методична основа її змісту – освітньо-професійна програма підготовки та освітньо-кваліфікаційна характеристика фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, згідно галузевої складової державного стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація». Ця дисципліна є дисципліною самостійного вибору навчального закладу циклу професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти. Обсяг навчальної дисципліни – 5 кредитів ЄКТС. Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у студентів глибоке розуміння управління сталим розвитком у сфері туризму, спираючись на сучасні концепції сталого розвитку та передовий досвід.

Навчальна дисципліна «Управління сталим розвитком в туризмі» належить до числа новітніх навчальних курсів і передбачає міждисциплінарний і системний підхід до вивчення основних проблем взаємодії людини і навколишнього природного середовища з точки зору принципів і стратегій сталого розвитку. Теоретичні засади стратегії сталого розвитку. Вивчення сутності та основних понять і принципів концепції сталого розвитку; поняття біосфери як динамічної системи; основні відомості про глобальні екологічні проблеми людства – ресурси і розвиток; якісні і кількісні критерії стійкості розвитку і моделювання розвитку суспільства; економічні, соціально-політичні та етичні проблеми розвитку; проблеми прийняття управлінських рішень.

Оскільки вивчення курсу «Управління сталим розвитком в туризмі» передбачає навчальну роботу зі значним обсягом фактичного матеріалу, то ефективним методом формування необхідних компетентностей може стати успішне оволодіння студентами понятійно-термінологічним апаратом у цій галузі знань. Тому, мета цього посібника – розкрити студентам сутність основних понять і термінів, які характеризують: парадигму сталого розвитку туризму: сутність, принципи, критерії; туристичну дестинацію як управлінську категорію сталого розвитку туризму в умовах глобалізації; систему механізмів управління суб'єктами господарської діяльності у сфері туризму; економічний механізм розвитку підприємництва у сфері туризму; управління якістю послуг, як головний інструмент переходу до сталого розвитку туризму; стратегічні напрями та основні засади

розроблення цільових програм розвитку в туризмі; формування трансформаційного потенціалу розвитку суб'єктів туристичного бізнесу в туристичних дестинаціях та поняття щодо екологізація сфери туризму у контексті сталого розвитку.

Словник основних понять і термінів сприятиме формуванню у студентів глибокого розуміння сучасного стану та перспектив розвитку туризму в Україні на основі сучасних концепцій сталого розвитку та провідного досвіду європейських країн.

Як відомо, концепція сталого розвитку включає три основні складові: економічну, соціальну та екологічну (De Leaniz, P. M. G., del Bosque, I. R., 2015):

– економічна – базується на теорії максимізації сукупного доходу, який виробляється за умови збереження сукупного капіталу, що виробляє цей дохід. Ця концепція передбачає оптимальне використання обмежених природних ресурсів, використання екологічних, природно-, ресурсо- та енергозберігаючих технологій, а також відповідних форм капіталу (природного й штучного).

– соціальна – орієнтована на людину і спрямована на збереження стабільності соціальних і культурних систем, в тому числі на зменшення руйнівних конфліктів між людьми. Невід'ємною складовою є справедливий розподіл матеріальних і духовних благ, а також збереження історико–культурного надбання.

– екологічна – спрямовується на збереження цілісності природних систем. Особливе значення має життєздатність екосистем, від яких залежить глобальна стабільність всієї біосфери.

Управління туристичною сферою на засадах сталого розвитку ґрунтується на двох основоположних підходах: ощадливе використання природних ресурсів та мінімізації шкоди для довкілля; забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку туристичних регіонів (Hunter, С., 1997; Briassoulis, Н., 2002; De Leaniz, P. M. G., del Bosque, I. R., 2015). Виходячи з цього, сталий туризм повинен: 1) раціонально використовувати природні ресурси, підтримуючи при цьому основні екологічні процеси, сприяти збереженню природної спадщини та біорізноманіття; 2) підтримувати соціально-культурну, історичну спадщину та традиції регіону, задіяного в туристичній сфері; 3) забезпечити отримання економічної дохідності та створення умов для соціального розвитку місцевого населення.

З огляду на актуальність формування стратегії розвитку туризму в Україні та світі на засадах сталого розвитку, у посібнику подано в алфавітному порядку понятійно-термінологічний апарат, загалом, зібрано близько 1500 найуживаніших термінів з дисципліни, які розкрито зрозуміло і лаконічно за усіма темами курсу «Управління сталим розвитком в туризмі».

Посібник допоможе майбутнім фахівцям сфери туризму у формуванні світогляду щодо розгляду туризму, як складної системи в єдності соціальної, економічної та екологічної компонент, подальший генезис якої базуватиметься на концепції сталості.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ПАНЬКІВ Наталія Євгенівна

УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ

СЛОВНИК ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ І ТЕРМІНІВ

*для студентів другого (магістерського) рівня
вищої освіти
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»*

Підп. до друку 28.12.2024 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 9,01. Тираж 50 прим.

Видавець Марченко Т. В.
м. Львів, 79053, Україна, Перфецького 11 А,
тел.+380503701957
e-mail: magnol06@ukr.net
<https://magnolia.lviv.ua>

Видавець Марченко Т. В.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції:
серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця ФОП Марченко Т. В